

SNÄTTRINGE SKUBBAREN

25-mannabilaga till nummer 4/96

25-manna 1996

När jag kom ut på tävlingsdagens morgon, lördagen den 12 oktober 1996, kändes något speciellt. Klockan var strax före sju, det var gryning och viltrevet höll på att samlas nere vid bollplanen.

Av *Olle Blomgren, tävlingsledare*

Jag var inte först, det var många på tävlingscentrum före mig. Det var som små grå tomtar som gick omkring och nästan viskade till varandra. Det låg en stor spänning i luften...

Dagen innan såg jag på morgonen av en slump Långvikens OK:s buss som just hade kommit fram till sitt hotell i Handen. Jag kunde inte hålla mig utan gick fram och pratade med några och plötsligt slog det mig att dessa människor hade åkt 80 mil från Västerbotten under natten endast för att springa 25-manna. Jag blev nervös.

Det låg en stor spänning i luften på tävlingsdagens morgon. Skulle allt fungera? Jag visste att vi var väl förberedda och vi var även förberedda på att det skulle ske händelser som vi inte hade räknat med. De första deltagarna kom 7.30 och de gick fel direkt på TC och hamnade bland press- och sekreteriatstälten. Vi hade inte tillräckligt tydliga avspärningar, men det åtgärdades snabbt.

Flaggorna hissades, jag blev intervjuad av speakern, startskottet small och tävlingen var igång.

Under tävlingen gjorde jag inte mycket, gick mest omkring eller stod still och tittade och faktiskt njöt av det jag såg. De löpare jag pratade med var mycket nöjda med terrängen och banorna. Det var inte som det brukade vara på 25-manna utan i år var det riktig skog och relativt svåra banor. Det gick att bomma. Detta medförde att idealtiden försköts och vi fick många omstartande sträckor.

Vi har fått mycket beröm efter tävlingen och det är många som tackat för ett väl genomfört arrangemang. Det är främst terräng och banor man är nöjd med, men även TC och vädret var positivt. Det var en skön dag att springa på.

Vi var ca 500 personer som arbetade under tävlingsdagen och jag vill att alla ska ta åt sig av den uppskatning vi har fått för vårt sätt att arrangera årets 25-manna. Allt som görs syns inte så tydligt, men jag vet att det är helhetsbilden som avgör hur intrycket blir.

När tävlingen var avslutad var jag både glad och sorgsen. Glad för att det gått så bra och sorgsen över att det var slut. Ett varmt tack till alla som var med.

SNÄTTRINGE SKUBBAREN

Redaktion

– 25-mannabilagan

Jonas Pannagel 08-774 30 48
Stefan Granath 08-646 37 65

Adress

SNÄTTRINGE-Skubbaren
c/o Jonas Pannagel
Långkärrsvägen 8
141 38 Huddinge

E-post

Jonas: ek9433@el.haninge.kth.se

Internet

www.haninge.kth.se/hp/elek94/panjon/

Foto: Jonas Pannagel

Framsidan

Lynx växlar ut på sin femte sträcka.

© Copyright Snättringe Sportklubb, 1996
Eftertryck förbjudet utan skriftligt tillstånd.

Ett tävlingscentrum växer upp

Oräkneligt många timmar har lagts ner på att bygga upp TC. Vi visar här ett litet galleri över det stora arbetet.

Av *Stefan Granath*

Under två helger samlades de tappra för att hugga tag i några av de tunga uppgifter som TC-uppbyggnaden krävde. Här står ett gäng och funderar över hur de skall tolka chefens ritning och hur de skall få dit den extra delen till måltribunen. Det är kul att se hur många hantverkare det finns när det blir dags för lite hederligt snickeri. Men var var damerna?

Foto: Stefan Granath

Foto: Stefan Granath

En hel del tunga transporter kördes fram och tillbaks på TC. Här står två stora lastbilar och lastar av till markan. På vägen till markan och till måltribunen hade armén lagt ut bandvagnsmattor. Men många lastbilar behövde köra utanför de belagda vägarna men detta medförde inga skador av marken som vissa hade trott.

Kortet visar ett ganska tidigt stadium i byggandet. Målfällan håller på att få sitt slutliga utseende. Notera bron i bakgrunden som var en av de första stora deko-rationerna som kom upp. Här har det slagits ner många pinnar i marken för att alla fällor skall få sin bestämda plats.

Foto: Stefan Granath

Foto: Stefan Granath

Hundägarna, pensionärerna och friluftsfolket undrade nog vad det hela var när de möttes av detta märkliga fenomen. Många var oroliga för att vi skulle skräpa ner något fruktansvärt. Det skulle ju vara katastrof, för då skulle de inte kunna gå där med sina hundar. Vad de inte visste var att man hade plockat ihop en halv svart sopsäck med hundskit och annat skräp, samt att vi hade folk som gick och plockade upp allt skräp de kunde hitta på TC efter tävlingen.

De tre containrarna med byggmaterial bär upp de två måltribunerna och bildar hjärtat för TC. Allt detta är lånat från Tiomila. Notera den tjusiga balkongen som byggts upp utanför speakerns dörr.

I de tre containrarna var det ganska rörigt. Bussiga som vi är åtog vi oss att röja upp lite i containrarna.

Till vänster skimtar chefens Toyota som rullade ett par mil under de månader som arbetet pågick.

Foto: Jonas Pannagel

Öppet i 45 timmar

Klockan fyra på söndagsmorgonen tog jag en sväng in i världens största "hotellrum", för att kolla att allt var lugnt.

Av Jonas Pannagel

I detta rum, skrivsalen Sahara i Huddingegymnasiet, logerade nästan 180 personer, så en del snarkande och spring till toaletten borde det bli. Döm då att till min förvåning var det helt knäpptyst, inte en snarkning hördes, inget spring. Bara ljudet från ett svagt brusande från ventilationen hördes. Överallt låg det "utslagna" orienterare som var rejält trötta efter dagens kavle. Detta var en mäktigt imponerande syn.

Vi som jobbade i logigruppen hade varit igång med möten sedan början på sommaren. De sista två månaderna blev det ett möte i veckan för att gå igenom alla praktiska detaljer. När anmälningarna började droppa in inleddes det mödosamma arbetet med att pussla in alla klubbar i förläggningarna. Huddinge kommun hade gett oss nio gymnastikhallar och Huddingegymnasiet att förfoga över. Totalt hade detta en kapacitet att förlägga över 2000 människor under tävlingshelgen. Under

denna helg behövdes "bara" fyra logilokaler hållas öppna nämligen de största: Huddingegymnasiet, Huddingehallen, Tomtbergahallen och Kvarnbergsskolans gymnastikhall. Vi hade även två lokaler i reserv under tävlingshelgen, ifall något oväntat skulle hända. I Huddingegymnasiet logerade nästan 800 personer, i Huddingehallen 350 stycken, i Tomtbergahallen 240 stycken och i Kvarnberga logerade 110 personer, totalt 1500 platser.

I Huddingegymnasiet hade vi våra "lyxsviter", d.v.s. klassrum, samt några större salar. Här serverades även frukost lördag och söndag samt middag lördag kväll.

Invasionen börjar

De första lagen började droppa in vid sextiden på fredagkvällen, men den stora ruschen kom först vid tiotiden. Nu blev det fart uppe på logiexpeditionerna. Klubbarnas lagkuvert skulle lämnas ut, matbiljetter

Logiexpeditionen på Huddingegymnasiet (klockan tre på natten).

Foto: Jonas Pannagel

skulle kvitteras samt klubbarna skulle visas på plats. Vid tolvtiden var alla på plats och det var dags att "natta" alla orienterare. Dock tyckte belysningen i ena delen av Huddingehallen att det var för tidigt att sova, därför var alla lampor tända. Det lustiga med belysningen är att den styrs av rörelsedektorer, vilket medför att om någon rör sig tänds lamporna! Detta visste vi om och hade tillverkat små kartongbitar som vi lade framför rörelsedektorerna. Men den enda rörelsedektorn gav inte upp för det. Först när en T-shirt lagts över den slocknade belysningen, till våra besökarens stora glädje.

När ena problemet blev löst, dök det andra upp. Även denna gång var det belysningen som spökade, nu i Huddingegymnasiet. Vid halv tvåtiden slocknade all belysning i korridorerna där det skulle lysa hela natten. Eftersom "färsk 70-talsteknik" kan sköta allt, styrdes belysningen centralt av en klocka, vilket medför att det inte

finns en enda ljusknapp. Därför slocknar det inte bara i korridorerna, utan även inne på toaletterna. Detta medförde ett litet bekymmer, eftersom det bara fanns en ficklampa. Det bildades en liten kö utanför den enda toalett som vi försett med ficklampa. Efter några timmar kom åter belysningen tillbaka.

Invasion

Vid halv femtiden anlände gymnasiet husmor och frukostpersonalen till matsalen för att börja göra i ordning för den kommande frukosten som skulle börja serveras klockan sex. När dörrarna slogs upp var det fortfarande lugnt. En halvtimme senare kom alla. Alla på en gång! Du kan nog föreställa dig att det blir kaotiskt när det kommer 1 200 orienterare som skall ha frukost samtidigt. Det blev det också. Kön blev lång, mycket lång. Ett fåtal fick vänta i nästan en halvtimme på att få frukost. Nu var det tur att vi hade fått låna en så bra

Orienterare behöver inte sängar. I Kvarnbergas gymnastikhall såg det ut så här.

Foto: Jonas Pannagel

matsal, för det är nog inte många matsalar som klarar av att bespisa 1200 personer på bara 70 minuter.

Vid halvtio-tiden stängdes skolorna för att öppna igen vid tretiden på eftermiddagen.

Vid sjutiden bombarderades logiexpeditionerna med frågor om var restauranger, pizzerior, bussar och tåg låg. Tågtider rabblades, beskrivningar om hur man hittade in till den stora kungliga huvudstaden gavs. Alla åkte inte iväg, utan en del avnjöt en god middag på gymnasiet i stället, för att sedan börja ladda inför söndagens tävling.

Natten kom och det började bli lugnt men först vid femtiden kom de sista hem från sina nattliga äventyr.

Stökiga ungdomar

Natten innan hade vi haft problem med ett norskt lag från Kovlands IK, som sov i Kvarnbergas gymnastiksal. De var tjugo ungdomar mellan 18 och 24 år, som hade kommit till 25-manna enbart för att festa.

Foto: Jonas Pannagel

En typisk "efter att ha tävlat" doft låg över hela logibygggnaden. Överallt hängde nämligen kläder på tork.

De hade tydligen ställt upp med ett lag på tävlingen, men då hade bl.a. killar sprungit tjejsträckorna. Dessa ungdomar pratade högljutt halva natten, till de andra klubbarnas förtret. Därför flyttade vi ner de klubbar som så önskade till Huddingegymnasiet, vilket de blev mycket tacksamma för. En fem man stark vaktstyrka tillsattes, med Gösta Eriksson och Svenne Roos i spetsen, för att se till att norrmännen höll sig lugna under lördagsnatten, vilket de gjorde.

Snart är allt som vanligt igen

Söndagsmorgonen närmade sig och frukostlokalen slog upp sina portar klockan halv sju. Denna gång blev det aldrig någon kö, eftersom alla kom lite mer utspritt än vad de gjort morgonen innan.

När frukosten var avklarad packade klubbarna ihop. En del åkte ut för att springa kortdistansen, medan andra åkte direkt hem. Nu återstod det bara för oss att snygga till skolorna, så att allt skulle vara som vanligt på måndagsmorgonen igen.

Sån't händer trots planering

I planeringsjobbet inför en stor tävling händer alltid något som man absolut inte tänkt sig skulle hända.

Från alla parkeringar hade vi tänkt att passagen in till TC skulle ske över en gammal tomt som legat orörd i så många år att den var bevuxen med sly, som jag röjde väg igenom ett par veckor före tävlingen.

Måndagen före tävlingen kom två grävskoppor som började schakta och plana ut för pålning. Den ytan fick vi inte passera över, på några villkor. Utsättningen var känslig.

Intilliggande industritomt, med inhägnad asfaltyta, skulle vara ett mycket bra alternativ för oss. På fråga till ägaren om tillstånd att öppna grindarna, svarade denne att försäkringsbolaget krävde låsta grindar, men han lovade att fråga om ett undantag kunde göras under tävlingshelgen.

På tisdagen var ägaren utomlands och skulle återkomma fredag efter lunch. Det gick inte att nå honom i utlandet, enligt hans sekreterare.

Fredag klockan 13 var han ännu inte tillbaka, ej heller klockan 14 eller klockan 14.30. Fortfarande var frågan om inpassagen till TC ännu inte löst. Klockan 15 dyker hans sekreterare upp på TC med nyckeln till båda grindarna. Det är sekreteraren man skall snacka med.

Erik Bjursäter

Knut "Haren" Gustavsson från Halden Ski klubb, Norge.

Hur var loppet?

Det var kort, men taktiskt.

Har du tränat länge inför 25-manna?

Ja, jag är vältränad, uppladdningen inför detta har varit mycket seriös.

Var du rädd att dom skulle komma ikapp dig och att du skulle bli nedsprungen?

Nej, jag är otroligt snabb.

Foto: Stefan Granath

- Under tävlingshelgen har ungefär 520 funktionärer arbetat.
- Tävlingscentrumet tog tre veckor att bygga upp, men avvecklades på tre dagar.
- 364 lag anmälda och 363 startade. Därutöver deltog tre stycken presslag.
- 84 stycken kontroller fanns i skogen med totalt 426 stämplrar.
- 274 stycken sprang någon av de fyra direktbanorna.
- De 9 075 löparna sprang sammanlagt lite mer än ett varv runt jorden (4646 mil).
- 2 500 loginätter i skolor och 2 250 frukostar serverades. 700 personer sov på hotel.
- I duschen gick det åt 380 000 liter vatten och 600 liter bensin, för uppvärmning.
- Kartfodral och 22 000 tryckta kartor blev en fyra meter hög stapel.
- I sjukvården var det tre stycken som behövde uppsöka sjukhus.
- Minikatet besöktes av 248 småtingar som fick saft och kåsa.
- I markan gick det åt 1 400 hamburgare, 1 000 liter potatismos 1 200 liter kaffe och 175 kilo pyttipanna. Detta serverades med Arméns hjälp.

25-manna – hur gick det?

Nu, när det hela är över, kan vi med tillfredsställelse konstatera att slutresultatet blev mycket bra.

Av Erik Bjursäter

Än en gång har Snättringe SK:s och OK Södertörns medlemmar med sina insatser visat att klubbarna har kapacitet och förmåga att genomföra "världens största budkavle" på ett suveränt sätt. Detta är viktigt, eller snarare nödvändigt, för att tävlingen även nästa år skall samla lika många deltagare i en annars vikande deltagartrend.

Positiv tävlingsrapport

Tävlingskontrollanten Sten-Sture Larsson från StOF betygsatte i sin rapport till

förbundet så här: "Ett mycket bra arrangemang som huvudarrangörer och övriga klubbar kan vara synnerligen nöjda med."

Några detaljer ur hans rapport:

Tävlingsledningen: "Har haft ett mycket bra samarbete med ledningsgruppen."

Parkering: "En omfattande och väl genomtänkt organisation för att slussa in bilar och bussar så snabbt som möjligt."

TC: "Det långsmala gärdet väldisponerat. En utomordentligt elegant orienteringstavl – den bästa jag sett."

Måltribunen. Härifrån hade KG och gänget full uppsikt över TC.

Foto: Jonas Pannagel

Tävlingen: "Att ett stort antal stiftklämmor gått sönder får arrangörerna ta upp med tillverkaren."

Expedition-resultat-prisutdelning:

"Fungerade utmärkt. Snabb resultat-givning och prisutdelning."

Pressinformation: "Knappast något skrevs i stockholmspressen. Se över pressfunktionen till nästa tävling."

Hygien: "Duscharna fungerade utmärkt. Ordentligt tilltagna omklädningsutrymmen."

Detta fina betyg har alla funktionärer all anledning att ta till sig.

Fantasierika insändare

Det finns anledning att rikta ett speciellt tack till Rolf Carlsson och Kjell Johansson i kommunledningen och till Lars Hains,

markförvaltare och chef för naturvårdsavdelningen. In i det sista krävde Miljöpartiet och Huddingepartiet att tävlingen skulle stoppas. De assisterades av ovederhäftiga, osakliga och fantasirika (insändare i Mitt i Huddinge: "markskydd läggs ut på Långängen med hjälp av pansarvagnar") insändare i lokaltidningen Mitt i och DN.

Trots alla påhoppet från de politiska röstfiskarna levde Rolf, Kjell och Lars upp till de löften jag fick av dem 1994, nämligen att vi skulle få köra 25-manna i Gömmarterrängen. Detta löfte har hela tiden legat till grund för två och ett halvt års planerande. Det tycker jag är ett utmärkt exempel på begreppet civilkurage, något som herrarna Håkan Apelcrona (mp) och Walter Samuelsson (hp) saknar all känsla för.

Strax är det målgång. Erik Bjursäter håller på att lägga upp 25-mannaplacketterna.

Foto: Jonas Pannagel

Fina insatser

Personligen tycker jag det är på sin plats att uppmärksamma några speciellt fina insatser:

Logi

Login var skickligt planerad och genomförd av alla berörda. Gymnasiets nya rektor (tillträdde posten den första oktober 96) var imponerad av hur städningen genomförts. "Ni är välkomna tillbaka", sa han vid avtackningen.

Banläggning och tävlings-tekniskt genomförande

De halvårslånga och sega förhandlingarna med miljökontorets ekologer slutfördes förtjänstfullt av Göran Nilsson, så att banläggaren fick sportliga förutsättningar att utföra sitt jobb. Ulf Kallhauge har utnyttjat tillgängliga ytor på ett suveränt bra sätt, att döma av deltagarnas betyg på banorna.

Resultatgivning

I vanlig ordning bäddade en välplanerad organisation för snabb resultatgivning.

Foto: Jonas Pannagel

Markan var mycket välbesökt. Armén hjälpte till med "matlagningen".

Måltribun

KG Nilsson, skickligt assisterad av Benke Bivrin och övriga gänget, var som vanligt suverän och imponerande som speaker. Vem kommer att kunna ersätta honom?

Renhållning

Försöket med källsortering slog väl ut. Ca 22% av allt avfall kunde återvinnas. Nästa år ska hanteringen av markaavfall förbättras genom att uppdelningen i sex olika grupper förtydligas med att just de förpackningar, som markan tillhandahåller, sätts upp som vägledning ovanför respektive säckar.

Avstädningen

Det var en suveränt bra uppslutning på söndagseftermiddagen och bara 24 timmar efter segrarens målgång var TC städat och mängder med materiel bortkörda. Efter ytterligare ett dygn, tisdag klockan tre på eftermiddagen, gick den sista transporten, containern med byggsopor och andra restprodukter. Bra! ▶

Arrangemanget i sin helhet

Den absoluta förutsättningen för att ett arrangemang av den här storleksordningen skall få så här bra slutbetyg är två "måste"; bra banor och ett väl fungerande TC med parkering.

Banläggningen genomfördes som sagt på ett utmärkt sätt. En skicklig planering av Roland Bolin och Göran Nilsson låg till grund för att TC kunde byggas och avvecklas föredömligt snabbt och systematiskt. Många goda krafter assisterade TC-chefen, främst ska nämnas Orving Gustafssons och Stefan Granaths många och långa dagsverken. Förstärkningen från Segeltorps kommunalförvaltning med bl.a. många transporter betydde mycket. Inom parentes kan väl nämnas att den som ställer upp som TC-chef får släppa till minst tre veckor på heltid.

Samarbetet med OK Södertörn var i år liksom 1992 mycket bra.

Foto: Jonas Pannagel

Toakön ringlade sig lång. Tydligt var det svårt att förstå att det fanns fler toaletter längre bort.

Ola Bartholdson, SRV

Har orienterarna fattat detta med sortering?

Javisst. Det har i stort sett gått mycket bra med sorteringen.

Vilket avfall hamnar oftast rätt?

Det är matrester.

Vilket är svårast?

Det är behållarna med papper. Det finns ju tre olika behållare, en med returpapper, en med förpackningar och en med övrigt papper. Sortera är som att orientera – läser man skyltarna är det lätt.

Vad gör ni med allt som nu sorterats?

Matavfallat komposteras, förpackningarna och plast skickas tillbaka till producenterna, för de har ju producentansvar. Metallen sorteras med hjälp av en magnet och tas sedan tillvara. Nästan allt återvinnas. Det är i stort sett bara porslin, glödlampor och eventuell skrot som hamnar på soptippen.

Tror du att det skulle fungera med sådan sortering på andra stora och större arrangemang, t.ex. ett OS?

Ja, det tror jag. Visserligen kan det behövas eftersorteras lite.

Behövs eftersortering idag?

Nej, det kommer inte att behövas.

Foto: Jonas Pannagel

Finnar fann fortast

*Det alla fruktade blev sanning.
Finnarna stormtrivdes i Gömmarens
skogar. De fem första lagen var finska.*

Av Jonas Pannagel

I årets upplaga av 25-manna var det finnarna som dominerade stort. Aldrig har något finskt lag vunnit denna kavle, så de var mycket revanschsugna. Och i år tog dom i rejält. De fem första lagen var finska. Vann gjorde Helsingin Suunnistajat. Dom klarade av alla 25 sträckor på 351 minuter och 25 sekunder. Två blev Rajamäen Rykmentti bara sju sekunder efter och på tredje plats kom Tampereen Pyrintö, 51 sekunder efter vinnaren.

Om vi tar allt från början är Pan-Kristianstad först i mål på den första sträckan, med en klunga på ungefär 30 lag efter sig. På sträcka två tappar Pan-Kristianstad två minuter och OK Kolmården går upp i ledningen.

På den tredje sträckan börjar finnarna koppla sitt grepp kring tävlingen. Rajamäen Rykmentti går upp i ledningen tätt följd av Tampereen Pyrintö. Helsingin Suunnistajat växlade ut som åttonde lag, två minuter efter.

Rajamäen Rykmentti håller förstaplatsen ända till sträcka 23, där Delta övertar

Foto: Stefan Granath

Vinnarna Helsingin Suunnistajat.

ledningen. Tampereen Pyrintö växlar som tvåa, Helsingin Suunnistajat trea, Rajamäen Rykmentti fyra, Lynx femma och Angelnien Ankkuri sexa. Nu är de sex första lagen finska. På sjunde plats ligger Halden Skiklubb från Norge, dock är dom fem minuter efter Angelnien Ankkuri och hela sju minuter efter täten. Först på åttonde plats kommer det första svenska laget, vilket är Lekands OK.

På sträcka 24, som är den näst sista sträckan, går Rajamäen Rykmentti åter upp i ledningen. Delta tappar två minuter och växlar ut som femte lag. Halden Skiklubb plockar en plats och lägger sig nu på en sjätte plats, men täten ligger ohotad, hela tio minuter före. Leksands OK ligger kvar på sin åttonde plats och bästa Stockholmslag är Tullinge SK som ligger på en tionde plats.

Hur det hela slutade vet vi redan. Helsingin Suunnistajat blev etta, Rajamäen Rykmentti tvåa, Tampereen Pyrintö trea, Delta fyra, Lynx femma och först på sjätte plats hittar vi första svenska lag, som är IK Hakarpspojarna. Halden Skiklubb är det bästa norska laget och dom slutar på en åttonde plats. Leksands OK slutar på nionde plats och bästa stockholmslag blir Tullinge SK som slutar på en trettonde plats, hela tolv minuter efter.

Årets 25-manna blev ingen succé för de svenska lagen, men desto bättre för de finska. Undrar om det gick livat till på finlandsbåten hem?

Jonny Nilsson, duschen

Hur mycket vatten går det åt i timmen för alla dessa duschar?
Vi har räknat ut att det går åt ungefär 43 kubikmeter vatten i timmen.
Vilken vattentemperatur erbjuds?
Ca 37° C.
Har ni haft några avbrott?
Nej, allt har fungerat bra och vi har inte fått några klagomål.
Variifrån kommer grejerna?
Ställningen är från något byggföretag och de övriga sakerna är 10-milas och 25-mannas saker.

Foto: Jonas Pannagel

Nr 78 OK Roslagen, sträcka 4

Hur gick det?
Bra!

Hur var banan?

Den var svårare än beräknad. Det var fin men lite bökgig terräng.

Vad tror du om er slutplacering?

Den skall väl vara bättre än fjolårets 78:e plats.

Vad tycker du om tävlingen hittills?

Det finns vissa saker som man kan förbättra.

Som vad då?

Utfarten till startpunkten var bökgig. Det var väldigt trångt och lätt att krocka. Kan man inte sätta ut något rep eller liknande?

Det kan man säkert...

Foto: Stefan Granath

Ulf Stridh, parkeringschef

Hur har det gått?

Det har gått bra. I början slussade vi bilar till fel område. Sedan har folk svårt att följa anvisningar. Det har även kommit fler bussar än vi tänkt oss.

Har parkeringsplatserna räckt till?

Ja visst, det finns till och med platser över.

När kom de första bilarna?

Vid sjutiden dök de första upp, men mellan åtta och nio kom de flesta. Mycket bussar. Mest personbilar kom mellan nio och elva. Då är det stockholmsklubbar som kommer, och de vet ju hur mycket tid de behöver på sig.

Foto: Jonas Pannagel

Ekologer och värstingar

Som banläggare är det bara att tacka och ta emot när man får ta sig an ett område som årets. Det är utan tvekan ett av de bästa 25-mannaområdena under de senaste 15 åren. Fin och svår orientering, tuff löpning och stigrikt nära mål. Vad mer kan man begära?

Av Ulf Kallhauge

Efter några timmar bakom skrivbordet och ett par långpass i skogen stod det klart hur huvudstråken skulle dras. Nu är det ju inte så att enbart skogen avgör bansträckningen på en tävling som 25-manna. Publikkontroll har blivit en självklarhet under senare år, något som påverkar banläggningen i högsta grad. Av tre tänkbara punkter på kartan kunde två avfärdas direkt ute på plats. Den som återstod var desto bättre. Åskådare över i stort sett hela TC kunde se den.

För att undvika trängsel på första sträckan måste det vara långt till de första kontrollerna. Denna förutsättning styrde både

banor och utformningen av hela TC. Det fanns nämligen bara en riktning dit det gick att få ut bra och långa sträckor direkt från start.

I ett sent skede kom en något oväntad faktor in i bilden, nämligen kommunens ekologer, som fick nys om att 10 000 orienterare skulle ut och skövla skogen i Gömmarens naturvårdsområde. Som tur var gick det att övertyga dem om att viss del av skogen ändå kunde räddas. Skämt åsido. Det hela fick till följd att en stor del av banläggningen fick göras om. ▶

Publikkontrollen var väl synlig över hela TC.

Foto: Jonas Pannagel

Starten har gått för årets 25-manna. Men vem är det som leder?

Foto: Jonas Pannagel

400 stiftklämmor

Signifikativt för den här typen av tävling är att det är mycket av allting. Trots att ambitionen att inte ha så många kontroller i skogen lyckades ganska väl, behövdes över 400 stiftklämmor för 82 kontroller. Det visade sig efter tävlingen att ungefär en tredjedel av alla stiftklämmor hade gått sönder eller behövde kasseras. Däremot var det inga kontrollställningar som gick sönder. De som byggde ställningarna gjorde med andra ord ett mycket bra jobb.

Skadegörelse

Tråkigt nog förekom viss skadegörelse i skogen. Kortdistansen drabbades ännu hårdare. Även här torde rädslan för skövling

av skogen, men även oro för trängsel på IKEA-parkeringen, ha förvandlat vanligt folk till värstingar. Detta medförde att bevakningen i skogen under tävlingsdagen förstärktes. Hela 13 personer fick nöjet att bevittna orientering där den är som bäst, i skogen. Inga incidenter rapporterades förutom ovan nämnda stiftklämmor och ett större antal bommar. Till allas förvåning stod även skogen kvar!

Tävlingen tog så småningom slut och vid halvåtta tiden var alla kontroller rivna, stämpelbrädorna insamlade och inga tävlande kvar i skogen. Det var bara att blicka tillbaka på en tävling där alla inblandade skall känna sig mycket nöjda, möjligen med undantag av deltagande svenska lag.

Foto: Stefan Granath

Vilka av oss "vanliga funktionärer" som hade den bästa arbetsuppgiften, kan ju diskuteras. Men vi undrar om inte dessa herrar (och lilla dam) hade en ganska bra uppgift. Vilka kunde följa tävlingen på ett bättre sätt?

Håll med om att dom fick till en snygg ingång till målfållan. Många är de klubbmedlemmar som har provsprungit banorna och sprungit upp på den, då osmyckade, bron. Dock fick ingen veta hur det kändes att springa in i målfållan och växla ut till nästa löpare.

Anders Nilsson, första löparen i mål

Hur har det gått?

Jo tack, det har gått bra.

Ni blev åtta förra året, satsar ni på att hålla den placeringen tävlingen ut?

Ja, vi satsar givetvis på vinst. Vi har ett jämt och bra lag, som håller en lite äldre profil. Jörgen Ohlsson avslutar på sista sträckan.

Foto: Jonas Pannagel

Foto: Jonas Pannagel

Foto: Jonas Pannagel

Vi var på väg för att fotografera de första löparna på sträcka ett när de skulle komma till publikkontrollen. När vi helt plötsligt vände oss om fick vi syn på denna ohyggligt stora folkmassa. Finns det så här många orienterare?

Tydligen, det var fler än vi, som ville se löparna titta förbi för att sedan ta den slutliga slingan på andra sidan Långängen.

Foto: Stefan Granath

Benke Bivrin assisterande speaker till K-G Nilsson

Hur går det hittills?

Bra, det flyter på som vanligt.

Några problem?

Nej, det har inte varit några problem. Det enda är att löparna springer långsammare än vad banläggaren tänkt sig. Men det är bara att räkna om tiderna efter den nya kilometer tiden.

Sture Lantz, klagomuren

Hur går det?

Det är lite stressigt.

Har det varit några arga personer som klagat.

Det är ju alltid problematiskt när folk blir diskade, men efter lite logiskt resonemang kommer de underfund med att dom har fel.

Vad tycker du om arrangemanget?

Det har varit för lite klagomål på muren.

Foto: Jonas Pannagel

Klocknotiser från login på Huddingegymnasiet

Foto: Jonas Pannagel

Klockan 04.12 – Högläsning ur Skubbaren av ett gäng normmän från Nydalens Skiklub.

Fredag

16.48

Klassrummen börjas märkas upp med vilken klubb som ska sova där.

18.02

Tomas Hugosson, Jonas Pannagel och Hasse Gustafsson väntar tålmodigt på att övriga logifunktionärer skall dyka upp.

18.16

Första funktionären dyker upp.

18.27

Något försenad börjar uppskyltningen ute vid Kvarnbergsplan.

18.46

Första klubben anländer, vilket är Kroppa.

19.00

Login öppnar.

21.35

Isaksons buss tolkas av David som en busslast med iraker.

22.00

Nu börjar den riktiga ruschen.

Lördag

00.19

Sista klubben anländer.

00.54

Belysningen har ännu inte slocknat i ena gymnastikhallen. Rörelsedetektorn som sköter belysningen lyckas känna av att det finns folk i salen trots att den

är övertäckt. Detta åtgärdas med en tröja och en kvart senare slocknar belysningen till applåder från de som försökt sova.

01.33

Belysningen slocknar i gymnasiet. Detta medför att det blir helt svart i både korridorer och toaletter, för det går inte att slå på belysningen med traditionella strömbrytare, utan allt sker centralt!

01.39

Ove Jonsson ringer jousen, som lovar att se till att någon kommer och fixar belysningen.

02.41

En liten kö bildas utanför toaletten vid expeditionen. Det finns bara en ficklampa, så därför kan bara en åt gången utträtta sina behov.

03.22

Belysningen återkommer!

04.30

Husmor anländer till matsalen, för att göra i ordning frukost.

Foto: Jonas Pannagel

06.00

Frukosten öppnar.

06.29

Plötsligt får alla 1 200 personer samtidigt för sig att äta frukost, vilket medför kaos.

07.45

1 200 personer har utfodrats på nästan 70 minuter. Rekord?

09.15

Starten går ute på TC.

09.30

Skolorna stängs.

15.00

Skolorna öppnas.

17.16

Än så länge har det inte kommit många till logibygnaderna.

18.00

När det är dags att stänga matsalen har knappt hälften av alla ätit, därför hålls matsalen öppen en timme till.

19.02

Febril aktivitet uppe på logiexpeditionen. Klubbar frågar efter närliggande restauranger, tågtider m.m.

21.22

Husmor beger sig hem efter att ha ordnat allt efter middagen och förberett frukosten.

23.30

Nattvakterna anländer.

Söndag

01.51

Ingemar Lindqvist syns sovande på arbetstid.

02.08

Erik Lindqvist lånar ut sin sovsäck till sömnig norrman.

03.13

Norrmän syns sittande i korridoren och dricker Jägermeister.

03.33

Två norrmän anländer till logiexpeditionen och lyckas prata till sig en funktionärskeps.

03.57

Våra två gäng av norrmän finner varandra och upptäcker att de tillhör samma klubb, nämligen Nydalens Skiklub.

04.09

Vårt glada gäng norrmän har högläsning ur Skubbaren.

04.12

Norrmännen undrar hur man kan heta Berra, Lollo, Benke och UK. Benke var populärast.

04.27

Bosse Bäckfors kommer över till Gymnasiet för att hjälpa till.

04.34

Bosse har hittat en luftmadrass och syns sött sovande.

Foto: Jonas Pannagel

04.57

Sista gänget anländer till login.

05.13

Husmor börjar förbereda frukosten.

05.29

Berra och Maud anländer till logibygnaden.

05.44

Övriga nattvakter får liv i Bosse.

05.50

Första förmiddagsfunktionären anländer.

06.19

Ingemar Lindqvist vaknar.

06.21

Första gästerna syns uppe.

06.29

Första norrmannen från Nydalens Skiklub väcks. Erik ville nämligen ha tillbaka sin sovsäck.

06.30

Matsalen öppnar med ett delikat frukostbord.

11.05

Den sista bussen lämnar parkeringen för avfärd hemåt.

12.46

Logilokalerna är färdigstädade och larmas nu på.

K-G Nilsson, speaker

Hur går det?

Bra. Vi har många bra tekniska resurser, vilket är nödvändigt för att det skall fungera bra.

Vad tycker du om tävlingen hittills?

Jag tror att 25-manna har funnit sin form. Det är en bra säsong avslutning på året, vilket Västerås inte minst bevisar genom att ha med sex lag. Folk uppskattar den här typen av tävling. Sen är det ju upp till dig och dina klubbkamrater att göra ett bra arrangemang av det hela.

Foto: Stefan Granath

Rune Rådeström linjeansvar på sekretariatet

Hur är läget?

Jo, nu har det lugnat ned sig lite.

Har det varit några problem?

Ja, stämpelkoden på sträcka tre och fyra var förskjutet, d.v.s. kontroll tvås stämplat satt på första o.s.v. på våra mallar. Allt är förskjutet och vi saknade första stämpeln ett tag men vi har fått nya korrekta mallar. Sen har det varit problem med sönderrivna kartor. Det är för dålig kvalitet på papperet.

Hur har ni lyckats med att få fel stämpelmallar?

Det har blivit fel i ett tidigt skede och man har rättat till det på kartorna men "glömt" ge oss den rätta mallen.

Foto: Stefan Granath

Nelin, sjukvården

Har ni haft några allvarliga skador?

Tre stycken har fått åka till lasarett, men det var inte några riktigt allvarliga skador. Mest benbrott.

Vad är den vanligaste skadan ni får in?

Det är fotskador, skavsår, m.m. Oftast är det finländare och ungdomar som skadar sig.

Foto: Stefan Granath

Presslöpare Frilansare, Riksmulvarna

Presstävlingen är helt annorlunda mot den vanliga tävlingen, eller hur?

Ja, laget består av 11 löpare. Jag springer sträcka tre, vilken i den riktiga kavlen är en tjejsträcka, men inte här.

Är du väl förbered?

Nja, visst har jag motionerat en del men jag kan inte säga att jag är någon topplöpare.

Springer du för någon "riktig" klubb?

Ja. Arboga OK.

Foto: Stefan Granath

Claes Andersson Sekretariatschef

Hur går det?

Det flyter inte riktigt bra. Vi har ett antal potentiella felstämplingar. Löparna har helt enkelt slitit sönder kartan. Vi får se vad tävlingsledningen säger.

Är du stressad?

- Nej, det är jag inte. Det kommer att flyta på nu när inlärningsproceduren är över.

När vi besöker Sekretariatet två timmar senare är lägesrapporten denna:

- Nu går det bättre. Allt flyter perfekt och vi närmar oss målet att ha resultatet uppe på femton minuter. Nu ligger vi bara 16.10 efter!

Foto: Jonas Pannagel

Foto: Jonas Pannagel

Det var inte många ställen där det var lungt och fridfullt på TC.

Nr 97 OK Hällen lag 1 sträcka 3

Hur har det gått?

Bra. Det var ganska svårt, men jag är nöjd.

Det sägs att detta är bland det svåraste område som 25-manna gått i. Håller du med om det?

Ja, området var svårt men det är roligare med mer orientering.

Har ni ett bra lag?

Ja.

Har ni laddat inför 25-manna?

Vi har laddat inför tävlingen och bussresan hem.

Foto: Stefan Granath

Dagbok från 25-manna

Skubbaren har tagit en titt i tävlingsledaren Olle Blomgrens dagbok. Allt började för mer än två år sedan.

Maj 1994

Första mötet i ledningsgruppen. Förutom jag själv deltog Erik Bjursäter, Orving Gustavsson, Göran Nilsson och Helene Glännefors. Olika alternativa tävlingsområden diskuteras. Avgörande faktorer är markägarens vilja samt trafik och parkering för bilar och bussar.

Augusti 1994

Ängarna bakom IKEA och Toyota vid Kungens Kurva är förstahandsalternativet för tävlingen. Reservområden är i tur och ordning Visättra, Hanestorp, Riksten, Sundby samt Länna. Banläggaren Ulf Kallhauge har tittat på olika banalternativ i Gömmarskogen.

Det är nästan lite spökligt på TC veckan innan tävlingen.

November 1994

Huddinge kommun ger oss muntligt tillstånd att arrangera vid Kungens Kurva. Armén är positiv och kommer att sponsra tävlingen. Bertil Gelius och Anita Karlsson har tagit fram ansvariga chefer. Planering för upphandling och tillverkning av kartan påbörjas.

April 1995

Första TC-versionen med start, varvkontroll och sistakontroll är klar. Preliminära banor är klara. En sponsorgrupp bildas med representanter även från kortdistansarrangören.

Segrarna, det finska laget Helsingin Suunnistajat, i upploppet.

Maj 1995

Första informationsmötet med alla grenchefer. Avtal angående kartan skrivs mellan 25-mannaarrangemanget och kartproducenten Skogsluffarnas OK/Snätringe SK.

September 1995

Helene Glännefors hoppar av ledningsgruppen som informationsansvarig och ersätts av Claes Renner. Samverkan med kortdistansarrangörerna IFK Tumba/Nynäshamns OK påbörjas. Ett samarbetsavtal angående sponsorupphandling skrivs mellan Svenska Orienteringsförbundet och 25-manna.

December 1995

Miljöpartiet och Huddingepartiet vill stoppa tävlingen p.g.a. att området ska bli ett naturvårdsområde. Många kontakter tas med kommunledningen och ett samarbete med kommunekologerna inleds. Det beslutas att kortdistansarrangörerna tar ansvar för marken även på 25-manna.

Februari 1996

Claes Renner flyttar till Tyskland och ersätts av Björn-Ove Pettersson som informationsansvarig i ledningsgruppen. Nynäshamns OK har hoppat av som en av kortdistansarrangörerna och ersätts av Mälärhöjdens IK.

Maj 1996

Inbjudan delas ut på 10-mila. Linda Stridh ALU-anställs av Huddinge kommun för att arbeta på 25-mannakansliet.

Augusti 1996

Huvudsponsorerna Skanska, Vattenfall, Huddinge kommun och Armén är klara. Linda Stridh slutar som kanslist och ersätts av Maria Petterson, en icke-orienterare.

September 1996

Detaljplanering av TC. Det blir arbetskvällar och arbetshelger inom respektive funktionsområde.

Oktober 1996

Tack allihopa för att vi tillsammans lyckades.

Roland Bolin, TC-chef

Hur känns det?

Jo, det känns bra. Allt flyter på bra, det är bara till toaletterna som det har blivit lite långa köer. Men de används ju ganska friskt direkt efter startskottet.

Är du nöjd hittills?

Javisst, publikkontrollen fungerar jättebra, så när som på att ställningen inte stod för trycket. Jag har varit och pratat med dem som har försäljning och de är väldigt nöjda.

Hur länge håller efterarbetet på?

Vi ska röja så länge som möjligt på söndag, men vi håller väl på till onsdag eller torsdag.

Foto: Stefan Granath

Erik Bjursäter, tävlingsledningen

Jag hörde att du har haft problem med en korvförsäljare?

Ja, det stämmer. Det var en professionell nasare som stod i passagen i industriområdet. Han hävdade att detta var offentlig mark. Men jag fick förklara för honom att jag hade fått specialtillstånd för att få utnyttja marken. Han vägrade att ge upp, men tillslut, när jag sa att jag var den enda som hade nyckeln till grindarna och därför kunde låsa in honom, fick han ge sig och flytta ut på gatan!

Hur har det gått i övrigt?

Det har gått riktigt bra. Renhållningen har varit ett lyft. Gunilla, som leder Agenda 21, har tyckt att orienterarna har skött sig mycket bra. Hon har även fått mycket beröm från orienterarna.

Foto: Jonas Pannagel

Göran Hillgren, direktstart.

Göran står precis och river starttältet.

Hur många startande har ni haft?

Ungefär 300 stycken har startat, vilket är mycket mer än vi väntat oss.

Varför tror du att så många har sprungit direkt?

Det har varit bra väder idag, samt att det är nog många som åker ut hit för att titta och tar då chansen att samtidigt få ta sig en runda i 25-mannaskogen.

Har kartorna räckt när det nu är så många som sprungit?

Vi har haft en god marginal på kartorna. Vi har haft fyra banor med ca 100 kartor av varje bana.

Foto: Jonas Pannagel

Foto: Stefan Granath

Man hade en underbar utsikt från måltribunen. Björkarna var så gula som de bara kunde bli. Hela TC såg väldigt vakert ut i höstens alla färger.

Nästan 10 000 personer sprang upp och ner för bron. Det vill till att bron är rejält byggd.

Vid markan kunde man avnjuta en god tallrik pyttipanna.

Foto: Jonas Pannagel

Foto: Jonas Pannagel

Vilt i damduschen

*Det är lördag morgon. Klockan är 5.45.
Väckarklockan vid telefonen ringer outhärdligt.
Håll käften! mumlar jag tyst. Det är femton minuter
kvar till samlingsen för viltdrivningen.*

Av *Stefan Granath*

När jag öppnar ögonen märker jag att Claudia Shiffer ligger bredvid mig – naken. Visst var det en underbar natt, viskar jag i hennes snäckformade små öron. I samma ögonblick ringer väckarklockan igen. Jag märker förtvivlat att Claudia är borta. Fan, var det bara en dröm? För säkerhets skull tittar jag under sängen för att kolla att hon inte hade gömt sig där. Men det hade hon inte och hon var inte i garderoben heller. Jag hade alltså drömt, irriterande.

Julafton

Det kändes nästan som julafton. Vilken annan dag satt hela familjen uppe och åt frukost klockan sex på morgonen? Jo, en

gång vart fjärde år när Snättringe och Södertörn arrangerar 25-manna.

Nere på Långängens IP stod Göran Nilsson och funderade över vilka som skulle vara gruppleddare för viltdrivningen och få det stora ansvaret att förutom att vara gruppens boss, också ha kartan med kedjans väg. Eftersom jag och ett fåtal andra hade den utrustning som behövdes (en kompass) skulle jag leda en grupp som förutom mig själv bestod av min far, Jörgen Hermansson, och Mats "Frasse" Fransson.

Vi fick den tyngsta vägen och som av en händelse skulle ligga längst bort också. Vi startade på elljusspåret och skulle först ta oss över till brandvägen där vi skulle byta

Foto: Jonas Pannagel

Aldrig har det varit så mycket folk på ängarna bakom Toyota.

riktning. Göran sade att det är bra om vi förde lite oväsen så att vi kunde "driva på" djuren lite. Det hade vi inga problem med för Jörgen bidrog med ett jävla oväsen när han ständigt ropade: Stefan, Sune, var är ni?

– Här är vi, du håller riktningen. Bra! Frasse gick bara runt och visslade.

Jägaren

När vi kom ut till brandvägen samlade jag truppen och vi började gå mot nästa start. På vägen ser vi en man som står och trycker bakom en röd Saab 900. Det visar sig vara en jägare. Helt plötsligt kommer han fram bakom bilen och ropar:

– Försvinn, gå bort från vägen, dom driver vilt här.

– Det är vi som är viltrevet.

– Jaha... men gå bort från vägen för ni kommer att skrämma tillbaka djuren om ni står där.

Trodde han att det skulle rusa ner 200 älgar, eller? Vi hade inte ens sett en hare i

skogen. Efter en viss väntetid släppte han iväg oss på nästa tur. Den gick bra, men några djur såg vi inte. Det var ganska kul att gå där och föra oväsen. Synd bara att det inte kom fram några djur. En björn eller liknande, hade varit roligt att se.

Starten

Jag fick nästan springa tillbaka till bilen för att hinna hämta kameran för att kunna fotografera starten.

När jag kom ner till TC höll jag på att få en chock. Jag hade varit med och byggt lite veckan innan och hade en klar bild av hur TC såg ut och hur det var uppbyggt. Dagarna innan hade vi varit max 20 stycken och inte tiotusen som det nu var. Det tog ett tag att smälta intrycket av denna folkmassa. Undrar vad dom i huset på ängen tycker, tänkte jag. Men jag var lugn, för jag visste att Roland Bolin hade mutat gubbens grabb med en varmkorv. Och vem skulle våga klaga efter den enorma gåvan? ►

Foto: Jonas Pannagel

Varför skall man ha skynken, när de ändå inte hjälper?

Duschen

En pinsam situation uppstod vid duschen. Alla vet ju att på väg ner till duschen från vägkröken kunde man se in i båda duscharna. Jag hade varit nere och snackat med duschpersonalen och gjort en liten intervju med dem. På väg tillbaka hade jag sällskap med en kompis. Men han fastnade på ången och jag stod och väntade precis vid vägkröken.

Fan, att det inte kom upp något skynke här, tänkte jag. Eftersom jag alltid undrat hur det ser ut i damduschen tog jag nu chansen att få svar på min fråga. Samtidigt som jag kom på att det inte gick att se något, d.v.s. man fick ingen helhetsbild, kom Maria Ehn i Tullinge och slog mig på axeln och sade:

– Jaha Stefan, här står du och tittar på alla nakna damer!

Vad skulle jag säga? Skulle jag förneka? Jag hade ju faktiskt gjort det.

– Du har säkert valt det här jobbet sade hon. Jag smålog lite tills hon gick för att sedan kuta allt vad jag kunde till maran, det var dags för lunch.

Efter lunchen sade jag till mig själv att aldrig mera gå till duschen. Nu fortsätter

du med ditt jobb och gör några bra reportage om tävlingen.

Efter en rolig eftermiddag och en utmärkt middag på login (vi som jobbade där hade förmånen att mumsa i oss så mycket vi orkade av maten) tänkte jag att det kanske var dags att gå och lägga sig. Jag hade nattpasset denna kväll och skulle dessutom vara på TC klockan ett på söndagseftermiddagen.

Jag gick hem och drömde om Claudia Shiffer igen.

Foto: Stefan Granath

Orving förklarar för Göran och Olle att han fångat en sådan här stor gädda i helgen.

Västerås SOK

Foto: Stefan Granath

Västerås SOK har i år sex lag med, varför denna jättesatsning?

Det började först som en kul grej under våren. Vi sade att vi kunde ha fem lag med eftersom inte alla fick vara med när vi hade fyra lag. Men efter sommaren blev det mer seriöst och vi såg att vi kunde få med sex lag om alla satsade. Och alla ville ställa upp på det.

Blir det inte svårt att hålla isär 150 löpare?

Jo, vid varje växel har vi 24 personer som ska ge sig ut, så det kan bli lite tufft, men där kommer den viktiga lagledarens uppgift in i det hela. Vi var även lite oroliga för felstämplingar då vi har mellan 2-3000 stämplingar som skall sitta rätt.

25-mannas sponsorer

Alltigasol Flen

Armén

Huddinge brandstation

Huddinge kommun

Flemingsbergs kommunalförvaltning

Gatukontoret

Huddinge vatten AB

Idrott och fritid

Tomtberga Fastigheter AB

Miljökontoret

Naturvårdsavdelningen

Segeltorps kommunalförvaltning

Stuvsta/Snättringes kommunalförvaltning

Räddningsskolan Rosersberg

Skanska maskin AB

SRV återvinning AB

Vattenfall Södertörn

Vi syns den 11 oktober 1997 i Vårsta

*Redaktionen vill härmed passa
på att tacka alla funktionärer för
en bra insats under 25-mannahelgen. Vi visar också
vår största tacksamhet till herrarna i tävlingsledningen
– Olle Blomgren, Erik Bjursäter, Orving Gustafsson,
Björn-Ove Petersson och Göran Nilsson.
Tack för en strålande insats!*